

Commentaar van de rekenkamer op de bestuurlijke reactie op het DoeMee-onderzoek 2024: Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing

29 juli 2025

Het college heeft in zijn brief van 1 juli 2025 gereageerd op de conclusies en aanbevelingen van het DoeMee-onderzoek 2024: Energiebesparingsplicht en Informatieplicht energiebesparing.

Het college merkt in zijn brief op dat het toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing een medebewindstaak is waarvoor in de optiek van het college aan gemeenten onvoldoende middelen worden verstrekt. Het college stelt dat het desondanks met een pragmatische werkwijze een groot deel van de bedrijven en instellingen weet te bereiken en resultaten weet te boeken. Een doorontwikkeling is volgens het college zeker mogelijk, maar het acht de huidige inzet als maximaal haalbaar en realistisch gezien de beperkingen van de huidige rijksfinanciering.

De rekenkamer beseft dat het hier om een regeling van het rijk gaat waarvan het rijk de uitvoering bij de gemeenten en de omgevingsdiensten heeft gelegd. Daarvoor heeft de gemeente Gorinchem structureel budget opgenomen in de begroting.

Het onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar de regeling geeft aanleiding tot ernstige twijfel bij de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling in haar huidige vorm. De regeling en monitoring daarop geven geen enkel inzicht in wat daadwerkelijk aan energiebesparing en CO₂-reductie wordt bereikt.

De rekenkamer twijfelt overigens niet aan de inzet en pragmatische, resultaatgerichte benadering van de gemeente bij de uitoefening van deze taak.

In de RES Alblasserwaard heeft de gemeente zich tot doel gesteld om in 2030 ten minste 20% energie te besparen. De energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing vormt een van de instrumenten om dit doel te bereiken. De beschikbaarheid van mensen en middelen om het doel van de RES te bereiken is beperkt. Dat betekent dat keuzes moeten worden gemaakt. Een verantwoorde keuze vereist inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid van de verschillende instrumenten en maatregelen, met ander woorden in de mate waarin, met welke inzet en op welke termijn energiebesparing en CO₂-reductie kan worden bereikt. Dat geldt dus ook voor de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing. De rekenkamer deelt de opvatting van het college dan ook niet dat het aan de minister is om de kwalitatieve, resultaatgerichte doelen voor deze regeling te formuleren.

De energiebesparing en energietransitie moeten voor een groot deel lokaal en regionaal hun beslag krijgen. Hiervoor moeten lokaal en regionaal afwegingen worden gemaakt en prioriteiten gesteld. Vanuit een pragmatische benadering lijkt de rekenkamer een onderlinge vergelijkbaarheid van maatregelen op resultaat lokaal en regionaal van meer belang en urgentie dan landelijke uniformiteit, die mogelijk nog lang op zich laat wachten. De rekenkamer beveelt daarom aan vanuit de bredere visie op de energietransitie voor het toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht en informatieplicht energiebesparing resultaatgerichte doelen te formuleren en daarop te monitoren.